حقوق حیوانات

آغاز فصل تلخ قتل‌عام پرندگان مهاجر

سپهر سلیمی

● با اینکه به گفته کارشناسان محیط زیست حدود ۹۵ درصد حیات‌وحش کشور در چهار دهه گذشته بنا به دلایل مختلف از بین رفته است، اما شوربختانه معضل شکار و به‌ویژه شکار غیرمجاز حیات‌وحش از مشکلات جدی است که همچنان بقایای تنوع زیستی جانوری کشور را با تهدید جدی مواجه کرده.

شکار چندصدهزارعددی پرندگان مهاجر در شمال و جنوب کشور هم‌زمان با فصل پاییز آغاز می‌شود. برخلاف انواع مختلف شکار که عموما مخفیانه انجام می‌شوند، شکار پرندگان مهاجر خیلی علنی و آشکار است و انواع پرندگان صیدشده در بازارهای محلی به فروش می‌رسند.

خشک‌شدن تالاب‌ها و نابودی زیستگاه‌ها، به‌ویژه در جنوب کشور سبب محدودیت مکان‌های زمستان‌گذرانی پرندگان شده و این فرصت را در اختیار شکارچیان قرار می‌دهد که به قتل‌عام پرندگان بپردازند. گفته می‌شود تنها در استان مازندران در طول شش ماه بین ۴۰۰ هزار تا یک‌میلیون عدد پرنده شکار می‌شده است. شیوه‌های غیراصولی و ابداعی صیادان باعث به‌دام‌افتادن حجم وسیعی از پرندگان در دامگاه‌ها می‌شود. شکار بی‌رحمانه پرندگان مهاجر به شکلی است که عیسی کلانتری، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، اعتراف کرده که ایران در صدر کشورهایی که بیشترین پرندگان مهاجر را شکار می‌کنند قرار دارد. معیشت، اصلی‌ترین بهانه برای شکارچیانی است که تیشه به ریشه تنوع زیستی می‌زنند. بهانه‌ای که با توجه به شرایط بد اقتصادی سبب شده برخورد لازم و قاطع با شکارچیان پرندگان مهاجر صورت نگیرد. با وجود هشدارهای کارشناسان و کوشندگان محیط زیست و با وجود آگاهی مدیران سازمان محیط زیست و دیگر مقامات دولتی و قضائی محلی، اما تاکنون برخورد مناسبی با شکارچیان صورت نگرفته و نسل‌کشی پرندگان ادامه دارد. هنوز چندروزی از شروع فصل پاییز و آمدن پرندگان نگذشته که شاهد انتشار تصاویر پرندگان شکارشده در خوزستان هستیم. با توجه به شیوع آنفولانزای پرندگان در سال‌های گذشته و احتمال ابتلای پرندگان مهاجر به این ویروس، شکار این پرندگان یکی از نقاط بحران‌زا در انتشار و همه‌گیری این بیماری خطرناک است. البته خطر این بیماری نیز مانند بسیاری از هشدارهای مرتبط با نسل‌کشی پرندگان از سوی شکارچیان و خریداران گوشت شکار مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد. کشتار پرندگان در این سطح وسیع در کنار مشکلات بیان‌شده، تنوع زیستی جانوری را با تهدید جدی روبه‌رو کرده است، به شکلی که در شمال کشور شش گونه پرنده در معرض خطر انقراض قرار دارند. شکار و تبدیل لاشه حیوانات به پول، بدوی‌ترین شکل استفاده از این حیوانات است، درحالی‌که می‌توان با توجه و بسترسازی برای گسترش گردشگری طبیعی و پرنده‌نگری فرصت‌های بسیار شغلی و اقتصادی برای استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود در این مسئله را ایجاد کرد. اینک با شروع دوباره فصل مهاجرت انتظار می‌رود برخورد جدی و قاطع با کشتارچیان پرندگان مهاجر صورت گیرد و اجازه ندهیم میراث طبیعی جهانی به پای منافع عده‌ای انگشت‌شمار ذبح شود.

گفت‌وگو با رئیس سازمان جوانان هلال احمر درباره طرح‌های آموزش عملیاتی به دانش‌آموزان

کار هلال فقط بیرون‌کشیدن اجساد از زیر آوار نیست

پس از وقوع آتش‌سوزی در مدارس درودزن، سفیلان و شین‌آباد جدای از بحث استاندارد مدارس بحث‌هایی از قبیل نبود آموزش‌های پایه به دانش‌آموزان مطرح شد؛ مدتی می‌شود که سازمان هلال احمر طرحی را با عنوان دادرس در مدارس به اجرا گذاشته تا دانش‌آموزان را در مواجهه با خطرات احتمالی آموزش دهد. به‌همین‌دلیل با شروع مدارس سراغ شهاب‌الدین صابونچی، رئیس سازمان جوانان جمعیت هلال احمر رفتیم.

چرا سازمان هلال احمر تصمیم گرفت طرح دادرس را اجرا کند؟

دادرس از سال ۹۱ شروع شد. نام آن مخفف دانش‌آموزش آماده در روزهای سخت است. بعد از حادثه تلخ مدرسه‌ای در شین‌آباد هماهنگی‌هایی با آموزش و پرورش صورت گرفت تا طرحی برای آموزش و توانمندی دانش‌آموزان در مواجهه با حوادث انجام شود. در این طرح دانش‌آموزان دوره متوسطه تحت آموزش‌هایی قرار می‌گیرند تا در شرایط بحرانی بتوانند به خود و اطرافیانشان کمک کنند. در ادامه با توجه به گسترش طرح دادرس در سطح کشور کتابی در این خصوص به چاپ رساندیم که سرفصل‌های آموزشی در آن مشخص شده بود. درحال‌حاضر نیز این طرح در مدارسی که کانون‌های دانش‌آموزی هلال‌احمر در آن فعال هستند در حال اجراست و امسال هفتیم دوره از آن در مدارس اجرا خواهد شد.

در این شش سال چند دانش‌آموز تحت آموزش قرار گرفته‌اند؟

تاکنون تقریبا بیش از هشت هزار مدرسه را تحت پوشش قرار داده‌ایم. از ابتدای اجرای این طرح تاکنون نزدیک به یک میلیون دانش‌آموز این آموزش‌ها را فراگرفته‌اند. در سال‌های اول تعداد دانش‌آموزانی که آموزش می‌بینند، چندان بالا نبود، اما در سال‌های اخیر تقریبا سالی بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ هزار دانش‌آموز، آموزش دیده‌اند.

تابه‌حال دانش‌آموزان توانسته‌اند از این آموزش‌ها استفاده کنند؟

بله. دانش‌آموزان زیادی را داشتیم که با گذراندن این دوره‌ها توانسته بودند از آموخته‌های خود استفاده کنند؛ مثلا دانش‌آموزی توانسته بود قبل از رسیدن اورژانس جلوی خون‌ریزی هم‌مدرسه‌ای خود را که از یک بلندی افتاده بود کنترل کند یا آتش‌سوزی‌ای اتفاق افتاده بود که دانش‌آموزان توانسته بودند با استفاده از آموخته‌های خود آن را مهار کنند. بارها از این گزارش‌ها را در سطح کشور داشته‌ایم که برای ما مایه دلگرمی است. خوشبختانه این طرح کاربردی بوده و می‌کوشیم آن را گسترش دهیم.

ارزیابی برای میزان اثربخشی آن انجام شده است؟

اینکه چقدر این افراد توانسته‌اند آموزش‌هایی را که فراگرفته‌اند، به کار بگیرند، به عوامل زیادی بستگی دارد. پیمایش ملی در این زمینه انجام نشده است، اما مشاهدات نشان داده بین کسانی که این آموزش‌ها را فراگرفته‌اند و کسانی که فرانگرفته‌اند، تفاوت رفتاری محسوس وجود دارد. فکر می‌کنیم اگر دانش‌آموزان این آموزش‌ها را فرابگیرند و خدای نکرده در شرایط مشابه مدرسه شین‌آباد قرار بگیرند، می‌توانند خودشان را از آن شرایط نجات دهند. قطعا آموزش یکی از مؤثرترین راهکارهایی است که می‌توان به کمک آن آمار تلفات و آسیب‌ها را کاهش داد.

یکی از طرح‌هایی که این سازمان پس از زلزله اجرا کرد، طرح سحر بود تا از نظر روانی از بازماندگان حمایت کند. چقدر این طرح توانست موفق باشد؟

این طرح که مخفف ساماندهی حمایت‌های روانی و اجتماعی است یکی از نقاط قوت هلال احمر در زلزله کرمانشاه بود. طرح سحر طرح نویی بود، در زلزله ورزقان نیز کارهایی از این قبیل انجام شد، اما طرح‌های آن زمان به وسعت و جدیت طرح سحر نبود. تصور مردم از هلال احمر این بود که فقط مردم را از زیر آوار بیرون بکشند و به آنها چادر بدهند یا سرپناه و اقلام غذایی بدهند، اما وقتی دیدند به این بُعد توجه شده است خیلی مورد توجه آنها قرار گرفت. در اجرای این طرح برخی از افراد که دچار آسیب‌های حاد روانی شده بودند شناسایی و به روان‌پزشک‌ها برای اقدامات تکمیلی معرفی می‌شدند. این طرح تقریبا تا همین یک ماه پیش نیز در مناطق زلزله‌زده ادامه داشت و قطع نشده بود و تیم‌های سحر خود استان کرمانشاه در منطقه حضور داشتند.

در روزهای اول از بسیاری از استان‌ها تیم‌های سحر حضور پیدا کردند پس از آن ما با کمک تیم‌های دانشگاهی و استادانی که بودند تسهیلگرهایی از بین جوانان داوطلب هلال احمر خود استان کرمانشاه انتخاب کردیم. مربیان ما آنها را آموزش دادند و در قالب تسهیلگر به تعدادی از روستاهایی که نیاز داشتند مثل روستای کوییک یا پارک نشاط در خود سرپل‌ذهاب برای آنها کارهای اجتماع‌محور با مشارکت اهالی انجام دادند و با کمک مردم فضاهای بهتری برای امنیت و بهداشتشان فراهم کردند.

کاری که الان داریم انجام می‌دهیم بازخوانی این تجارب است؛ گروه‌های دیگر را که بدون هماهنگی‌های ما یا خارج از پروتکل‌های تعریف‌شده وارد شده بودند، شناسایی و از آنها دعوت کردیم تا از تجاربشان استفاده کنیم و پروتکل‌های هلال احمر را مدون‌تر کنیم. یکی از نیازهایی که هلال احمر احساس کرد، به‌روزکردن پروتکل پاسخ‌گویی به حوادث بود که آن را به‌تازگی آماده کرده است و در مرحله بازبینی نهایی قرار دارد. یک برنامه و پروتکل پاسخ‌گویی به حوادث آماده کرده‌ایم که در بخش‌های مختلف از همان مراحل ابتدایی که فراخوان باشد تا بحث ارزیابی‌ها، اسکان، حمایت روانی، پشتیبانی تغذیه‌ها همه در نظر گرفته شده است. در بخش روانی که مهم‌ترین محور آن خود سازمان جوانان است، ما اینها را براساس تجارب، متون و مشورت از مراجع علمی مجدد سازماندهی می‌کنیم. برهمین‌اساس فراخوانی به همه استان‌ها می‌دهیم تا به گروه‌هایی که می‌خواهند، آموزش لازم را بدهیم تا برای مواقعی که به کمکشان نیاز داشته باشیم، آماده باشند.

بسیاری از روستایی‌ها با زبان کردی صحبت می‌کردند. چطور توانستید با آنها ارتباط بگیرید؟

بچه‌هایی از استان‌های مجاور مثل کردستان، ایلام و خود کرمانشاه حضور داشتند که زبان کردی بلد بودند و می‌توانستند ارتباط برقرار کنند. جدای از آن تسهیلگرهایی از خود مردم منطقه به تیم‌هایی که از سایر استان‌ها آمده بودند و زبان کردی را نمی‌دانستند، وصل می‌شدند تا آنها را به مردم منطقه ارتباط دهند.

پس از زلزله در کرمانشاه شاهد خودکشی‌هایی هم بودیم... .

آمار خودکشی‌ها را نداریم؛ اما اینکه پیش‌ازآن تعداد خودکشی‌ها چقدر بوده و به صورت معنادار این آمار بالا رفته است یا خیر، باید به آمارهای رسمی استناد کنیم. شاید ما به این فکر کنیم که پیش‌ازآن این‌طور نبوده و حالا دارد این اتفاق می‌افتد؛ اما چون ما داریم آن را می‌بینیم، فکر می‌کنیم افزایش پیدا کرده است. مثل این می‌ماند که کسی در ساعات ترافیک هیچ وقت برایش پیش نیامده باشد از خانه خارج شود؛ اما یک روز دقیقا در پیک ترافیک از خانه خارج می‌شود و می‌گوید چه ترافیکی دارد تهران. قبلا هم این‌طور بوده؛ اما او آن را نمی‌دیده و جلوی چشم او به هر دلیلی نبوده است.

ما تلاش می‌کنیم از این حوادث پیشگیری کنیم؛ اما ممکن است به دلیل کمبودها و نارسایی‌هایی که بوده، افراد به این نتیجه رسیده‌اند که دست به خودکشی بزنند. ما کار اجتماعی انجام می‌دهیم و مردم را توانمند می‌کنیم که خودشان در جاهایی کمک کنند. کار در هلال‌احمر داوطلبانه است. ما یک نهاد حاکمیتی مثل وزارت بهداشت یا بهزیستی نیستیم که صفر تا صد کار درست ما باشد. اصل کار هلال‌احمر و سازمان جوانان داوطلب‌محور است. ما به داوطلبان آموزش می‌دهیم و آنها را توانمند می‌کنیم تا در مواقع بحران به داد همدیگر برسند. بسیاری از مسائلی که به‌عنوان نقطه ضعف هلال‌احمر مطرح می‌شد، اساسا حوزه ما نبود که به آن ورود پیدا کنیم؛ مثلا افراد می‌گفتند چرا ارتباط تلفنی قطع است یا چرا حمل‌ونقل دچار مشکل شده. بازکردن جاده کار هلال‌احمر نبود؛ اما ضعف را از هلال‌احمر می‌دیدند یا دفع فاضلاب هرکدام متولیان خودش را داشت.

به غیر از سازمان ورزش و جوانان، سازمان جوانان هلال‌احمر تنها سازمانی است که می‌تواند به جوانان نمایندگی فعالیت‌های اجتماعی را اعطا کند؟

این سازمان در حوزه آسیب‌های اجتماعی به صورت جدی ورود پیدا کرده، ستاد مواد مخدر همکاری‌هایی با وزارت کشور داشته است و به‌عنوان یکی از اعضای شورای اجتماعی کشور داریم کار می‌کنیم. این سازمان برای توانمندسازی جوانان پروژه‌های متنوعی را نیز شروع کرده است. اینکه افراد بیایند و ما در کارهای استارت‌آپی کمکشان کنیم، شرایط را برایشان تسهیل کنیم، تشویق‌شان کنیم یا اینکه در بعضی از کسب‌وکارهای خرد و محلی به آنها کمک کنیم. اگر اعضای جوان ما مهارتی کسب کنند، افراد اگر دغدغه معیشتی و شغلی‌شان کم شود، خودبه‌خود میل به کار داوطلبانه‌شان افزایش پیدا خواهد کرد. مطالعات نشان می‌دهد وقتی کاهش نشاط اجتماعی و بحران‌های اقتصادی است، میل به کار داوطلبانه کاهش معناداری پیدا می‌کند. ما سعی می‌کنیم با ورود به این بحث که افراد را توانمند کنیم، بتوانند مسیرهای شغلی آینده‌شان را فراهم کنند. ما داریم فضایی فراهم می‌کنیم که افراد بتوانند تحت عنوان کارهای دانشجویی به صورت پاره‌وقت همکاری‌هایی با ما داشته باشند؛ هم کمک‌هزینه‌ای در کنارش دریافت کنند و هم مهم‌تر از آن کسب تجربه کنند، تجربه نشان داده این افراد بعدها در پیداکردن مسیر شغلی خود آدم‌های موفق‌تری خواهند بود. اردوهایی برگزار می‌کنیم که ما امسال شاید یکی از بزرگ‌ترین دستگاه‌هایی بودیم که تعداد اردوهای تابستانی برای گروه‌های مختلف اعضای‌مان برگزار کردیم. این اردوها علاوه بر اینکه جنبه نشاط عمومی و سرگرمی دارد، بخشی از آن جنبه آموزش و توانمندسازی دارد و ما فکر می‌کنیم به‌نوعی مهارت‌های زندگی به جوانان آموزش می‌دهیم بین کسی که اردو رفته و نرفته، قطعا در آینده تفاوت‌هایی است. این افراد زندگی گروهی، زندگی در شرایط سخت، زندگی به‌دور از خانواده بودن، نظم اردوگاهی و نظایر اینها را فرا می‌گیرند، اینها جزء همان مهارت‌های زندگی است که در میان‌مدت و بلندمدت به درد فرد خواهد خورد و در چالش‌هایی که با آن مواجه می‌شود، بهتر می‌تواند از آن شرایط عبور کند.

چقدر جوانان این سازمان را می‌شناسند؟

متأسفانه کم. یک مقدار ضعف از خود ما بود که آن‌طور که باید از ابزارهای رسانه‌ای استفاده نکردیم. شاید در بخش‌هایی از شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی کمک گرفته نشده است. نکته دیگر اینکه طبیعتا توجه رسانه‌ها همیشه به بخش‌های پرهیجان و حوادث بوده. الان اگر از افراد بپرسید هلال‌احمر را با چه می‌شناسید، ۹۵ درصد افراد می‌گویند این نهاد را به‌عنوان کمک به افراد زلزله‌زده و حضور در حوادث می‌شناسند.

عده اندکی نیز به‌عنوان داروهای نایابی که از داروخانه هلال‌احمر گرفته‌اند یا خدماتی پزشکی که در ایام حج و اربعین دریافت کرده‌اند، هلال‌احمر را می‌شناسند؛ درحالی‌که پشتوانه همه اینها خود سازمان جوانان هلال‌احمر است. شاید یکی از دلایل هم همین بوده که کمتر در دید بوده و پتانسیل خبرسازی آن کمتر از حوزه‌های امداد و نجات و بخش‌های دیگر است.

رویداد

۵۲ درصد کودکان کار روزانه تا ۸ ساعت در خیابان کار می‌کنند

● رئیس اورژانس اجتماعی کشور با بیان اینکه تنها ۳۲ درصد از کودکان کار و خیابان ایرانی هستند، گفت: براساس دستورالعمل‌ها و شرایط نهادهای حمایتی ۷۶ درصد کودکان کار و خیابان تحت پوشش هیچ نهاد حمایتی قرار ندارند چراکه عمدتا اتباع بیگانه هستند یا اسناد هویتی ندارند. رضا جعفری با بیان اینکه ۳۰ درصد از تماس‌های برقرارشده با اورژانس اجتماعی مربوط به «خشونت خانگی» بوده است، گفت: خشونت خانگی رتبه نخست را در مدارج مربوط به کودک‌آزاری به خود اختصاص داده است به‌طوری‌که از این میزان ۵۰ درصد مربوط به غفلت در حوزه آموزش کودکان، ۳۰ درصد مربوط به کودک‌آزاری جسمی، ۱۵ درصد کودک‌آزار روانی و چهار درصد جنسی بوده است. رئیس اورژانس اجتماعی کشور در ادامه ضمن تشریح جزئیات کودکان مورد پذیرش توسط اورژانس اجتماعی توضیح داد: کودکان زیر یک سال ۸.۷ درصد و دو تا چهار سال ۱۶ درصد، از موارد پذیرش‌شده را دربر می‌گیرد که در مجموع می‌توان گفت ۲۵ درصد از کودکان مورد پذیرش زیر چهار سال دارند. همچنین ۶۰ درصد از پذیرش‌شدگان بین پنج تا ۱۳ و ۱۵ درصد بین ۱۴ تا ۱۸ سال دارند. جعفری با اشاره به اینکه ۵۷ درصد از عاملان اعمال خشونت پدران بوده‌اند، گفت: ۲۶ درصد از آنها نیز مادران و ۸.۵ درصد نامادری یا ناپدری و ۱.۳ درصد نیز مربوط به خواهران و برادران بوده است. تنها یک‌ونیم درصد از عاملان خشونت غریبه‌ها بوده‌اند. همچنین می‌توان گفت ۹۸.۵ درصد از این آسیب‌ها از سوی اقوام و خویشاوندان بوده است. مدیرکل آسیب‌های اجتماعی سازمان بهزیستی با اشاره به اینکه ۵۲ درصد از کودکان خشونت‌دیده دختر و ۴۸ درصد نیز پسر بودند، دراین‌باره توضیح داد: علت اصلی اعمال خشونت ۵۱.۵ درصد مربوط به اعتیاد به مواد مخدر و الکل، هفت درصد اختلالات روانی و ۵.۱ درصد بی‌کاری بوده است.

وی در ادامه تصریح کرد: ۱۶ درصد از دلایل کودک‌آزاری مربوط به خود کودک بوده است. به‌طوری‌که مشکلاتی نظیر معلولیت یا رفتارهای کودک از جمله عوامل اصلی به شمار می‌رود. همچنین ۸۵ درصد از موارد نیز ناشی از خود فرد آزارگر بوده است. رئیس اورژانس اجتماعی کشور ضمن تشریح اقدامات اورژانس اجتماعی در حوزه خودکشی نیز، توضیح داد: در سال گذشته اورژانس اجتماعی در ۳۱ درصد از موارد خودکشی مربوط به افراد زیر ۱۸ سال مداخله کرده تا این موارد منجر به فوت نشود. به‌طورکلی اورژانس اجتماعی موفق شده تا ۹۵ درصد مانع خودکشی‌های منجر به مرگ شود. جعفری ضمن تشریح مسائل کودکان کار و خیابان نیز، خاطرنشان کرد: اورژانس اجتماعی در مورد کودکان کار در خیابان دو برنامه شامل مراکز شبانه‌روزی کوتاه و میان مدت و مراکز نگهداری کودک و خانواده را در دست اجرا دارد. براساس آخرین آمارها ۹۵ درصد کودکان کار و خیابان دارای خانواده هستند و شب‌ها را کنار خانواده‌شان سپری می‌کنند به همین دلیل نگاه اورژانس اجتماعی نیز به این کودکان براساس خانواده محوری است. وی با اشاره به اینکه ۱۲ هزار نفر در مراکز شبانه‌روزی و حمایتی سازمان بهزیستی در سراسر کشور به سر می‌برند، اظهار کرد: مطالعات نشان می‌دهد ۶۹.۵ درصد از کودکان کار و خیابان پسران و حدود ۳۰ درصد نیز دختران هستند. همچنین ۳۲ درصد از این کودکان ایرانی و مابقی جزء اتباع بیگانه به‌شمار می‌روند.

جدول ۳۲۱۸ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- صاف و روشن- درک و فهم- نیاکان ۲- نوعی کم‌خونی حاد- عروسک- زمان مرگ ۳- کم‌پشت- نحیف و نزار- شهری در خوزستان ۴- ناز و کرشمه- هدف- پرتو پرقدرت نور تک‌رنگ ۵- زیاده‌خواهی- چپ‌چشم- گروی- جای پا ۶- نوعی بیسکویت سبک- کودن- بازکننده قفل ۷- کشوری در قاره سیاه در همسایگی لیبی و الجزایر- همان سانتی‌متر است- رشته‌ای در شمشیر بازی ۸- شاعر و عارف ایرانی قرن پنجم که کرامات بسیاری به او نسبت داده‌اند ۹- چوبه اعدام- بیش- دوری از وطن ۱۰- لقب پادشاهان روسیه بود- اذیت‌کردن- هدیه‌دادن ۱۱- قومی ایرانی- مبنای سنجش- نامرغوب- برخی از آن کره می‌گیرند ۱۲ - روزها- گوارا- هوش و استعداد سرشار ۱۳- پیمانه‌کننده- وزیدن باد- مقام و رتبه ۱۴- شرم و حیا - پشت‌گرم- تن‌پوش بلند قاضیان و خطیبان در قدیم ۱۵- محصل هنرستان- چوپان- پیوسته تکرارشدن.

عمودی:

۱- گروهی از میوه‌های گوشتی و آبدار - فرزندان- قانونی که توسط دولت به مجلس پیشنهاد می‌شود ۲- خیال‌پردازانه- پیل الکتریکی- هفتادودومین سوره قرآن ۳- تأیید خارجی- تکنیسین- بزرگ‌تر ۴- قیمت بازاری- عارضه گشادشدن سیاه‌رگ- نابینا ۵- جنگ‌افزار- از سبزی‌های خوردنی- رود جیحون ۶- ضمیر محترمانه- پرداخت وجه به حساب بانکی- غذای مجردی ۷- چیره و مسلط- پرگار - خاصیت ارتجاعی دارد ۸- نیم‌گرم- شفاهی- توپ و تشر ۹- رب‌النوع خورشید در مصر باستان- ترسانیدن- مگس ۱۰- جایگاه مخصوص فروش بلیت- کرم ابریشم- میهن ۱۱- آینده- نوعی نوشیدنی میوه‌ای- فرعی ۱۲- خوار و زبون- سرشار- تک‌برگ چاپ‌شده ۱۳- زیرک- سلول- معروف‌ترین پل خط راه‌آهن شمال کشور ۱۴- دندانه سوهان- تاندون- سوگوار و مصیبت دیده ۱۵- بی‌میل و رغبت- آب هدررفته- آسمان کشتی ارباب... می‌شکند.

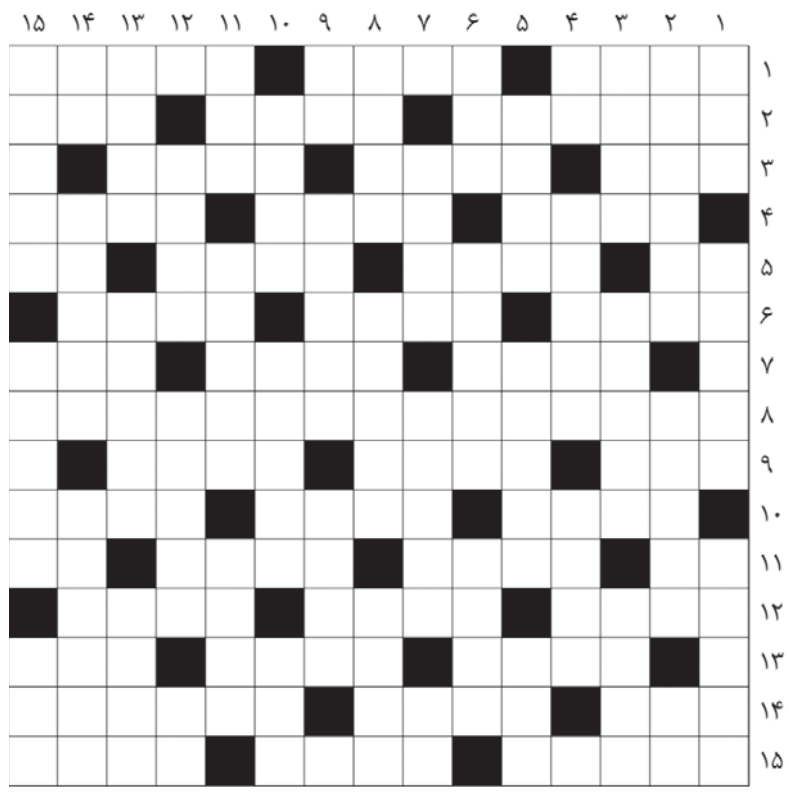

سودوکو سخت ۲۲۱۴

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۹		۵	۱			۶		۴
۷	۴	۶			۸			
۳				۹		۵		
	۷		۵	۲	۱		۳	
		۸		۶				۱
			۲			۷	۵	۶
۵		۷			۶	۱		۹

سودوکو ساده ۲۲۱۴

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۳				۶				۵
	۸			۷		۶		
	۶	۲			۵		۸	۷
	۵		۳		۹			۲
		۳				۹		
۴			۶		۱		۷	
۵	۲		۸			۷	۴	
		۴		۹			۵	
۸				۴				۹

حل سودوکو سخت

۵	۴	۲	۸	۱	۷	۳	۶	۹
۱	۸	۳	۲	۶	۹	۷	۴	۵
۶	۷	۹	۳	۵	۴	۲	۸	۱
۴	۹	۷	۶	۳	۱	۵	۲	۸
۲	۵	۱	۴	۷	۸	۶	۹	۳
۸	۳	۶	۵	۹	۲	۴	۱	۷
۳	۱	۵	۹	۴	۶	۸	۷	۲
۷	۶	۸	۱	۲	۵	۹	۳	۴
۹	۲	۴	۷	۸	۳	۱	۵	۶

حل سودوکو ۲۲۱۳

۶	۹	۱	۲	۷	۳	۸	۵	۴
۷	۳	۸	۴	۵	۶	۱	۹	۲
۵	۴	۲	۱	۸	۹	۷	۳	۶
۴	۵	۳	۷	۱	۲	۹	۶	۸
۸	۶	۹	۵	۳	۴	۲	۷	۱
۲	۱	۷	۶	۹	۸	۳	۴	۵
۳	۲	۵	۹	۴	۱	۶	۸	۷
۹	۷	۶	۸	۲	۵	۴	۱	۳
۱	۸	۴	۳	۶	۷	۵	۲	۹
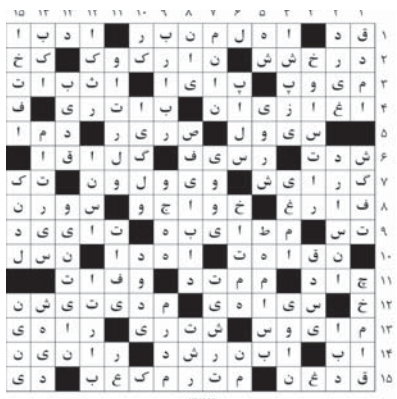
جدول ۳۲۱۷